

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov "Prometne zveze."

Št. 4.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1913.

Celoletna naročnina je K 3-60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Glavni občni zbor „Prometne zveze“

se vrši po sklepu centralnega odbora v soboto, dne 5. in v nedeljo, dne 6. aprila 1913
na Dunaju XV., Mariahilferstraße števil. 138, v dvorani hotela „Fuchs“.

Predstojnikom skupin so se že doposlali pozivi, da izvolijo in prigrasijo pooblaščenih zastopnike. — Predlogi, ki se naj predložijo v pretres občnemu zboru se morajo vposiati centrali najkasneje do 31. marca 1913.

Bratski pozdrav!

Centralno vodstvo.

Skupina Ljubljana

vabi k

rednemu občnemu zboru

ki se vrši

dne 16. svečana 1913 ob 3. uri popoldne
v gostilniških prostorih „Rokodelskega
doma“, Komenskega ulica 12 v Ljubljani.

Spored:

Poročilo predsednika.

Poročilo tajnika.

Poročilo blagajnika.

Volitev odbora.

Slučajnosti.

Povabljen je tudi zastopnik centrale. Ako bi
občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši
se isti ob vsakem številu navzočih skupinskih članov
uro pozneje.

Za obilno udeležbo prosi

odbor.

Uslužbenci v državnih podjetjih.

Odklonjeni 17 milijonski predlog poslancev
K emetter. pl. Pantz in tovarišev je že dva-
krat tolažil železničarje in jih po dvakratnem raz-
burjenju parlamenta žalostno presenetil. Kakor
je pričakovati, tega koncerta še ne bo kmalu
konec. Veliko je poslancev, ki predmet in svoje
dolžnosti, skrbeti za vse sloje volivcev, prav slabo

pojemujejo, morda tudi nekaj takih, ki smatrajo
zadevo za nekako demagogijo in pretiranost,
javnost pa, v kolikor ni neposredno prizadeta,
je premalo poučena. Treba je torej pravega po-
jasnila.

Ko se je druga ljudska zbornica sešla, je
bila njena prva naloga, da plačilne in službene
razmere državnih uslužbencev pravično uredi. V
dolgotrajnih in trudapolnih sejah in posvetovanjih
tozadavnega odseka se je nazadnje posrečilo se-
staviti pet predlog, ki so se predložile plenumu
zbornice v posvetovanje in sklepanje. Med temi
predlogami so bile ene za državne železničarje
(38 milijonski predlog) in pa za druge usluž-
bence državnih podjetij (državna tiskarna, tobačna
režija, saline, kovnica za denar, delavci za brzo-
javne in telefonske naprave, tržaška skladišča,
cestarji, državni rudarji in delavci v drž. gozdovih).
Sklepe odseka je zbornica enoglasno odobrila in
sprejela. Tudi 38 milijonski predlog za železni-
čarje je bil enoglasno sprejet, dasiravno je mi-
nister že poprej izjavil, da je voljan izdati le 21
milijonov. Gospodje, ki se danes radi zaostalih
17 milijonov razburjajo, so na krivi poti brez
vsake moralne podlage. Vsi vzroki, ki jih navaja
minister danes so posneti še od takrat, ko je
naše zahteve ravnatoko pobijal, kakor jih pobija
danes. Da je takrat zbornica kljub vladnemu na-
sprotovanju glasovala za višjo vsoto, se mora to
smatrati le kot nekako hipno naklonjenost napram
železničarjem in pa strah pred njimi kot volivci
in kot — železničarji, ki se jih ne da nadomestiti
kar čez noč z makedonskimi hajduki. Ker so se
pa pri razdelitvi prezrli ravno najslabše plačani
sloji železničarjev in se je skrajno površno raz-

deljevalo (nočne doklade čuvajem), imamo torej
vso pravico, vlado spominjati in vedno opomi-
njati, da ima že dovoljen kredit 17 milijonov
kron, s katerimi naj že vendar enkrat stori to,
za kar jih je dobila. Napačno je torej, ako ne-
poučena javnost meni, da stavimo mi železni-
čarji nove zahteve. Ne, mi ne stavimo nikakih
novih zahtev, ampak mi le tirjamo to, kar nam
je vlada po sklepu parlamenta dati dolžna.

17 milijonski predlog vsebuje, to se pravi,
s tem denarjem naj se: 1. odpravijo trdote, ki
so nastale pri raznih regulacijah in zadele po-
edine plačilne kategorije nižjih uslužbencev; 2.
uvede dveletno napredovanje uslužbencev; 3.
uvede nočne doklade čuvajem in 4. uvede
doklade premikačem. Železniška
uprava se sicer izgovarja, da ne gre, da bi bile
nekateri uslužbenske kategorije železničarjev boljše
plačane, kakor pa drugi državni uslužbenci enake
vrste. S tem pa so se gospodje izdali, koliko in
kako pojemujejo železničarsko službo. Kak sluga
pri kakem državnem uradu bi imel po tem takem
isto naporno in odgovorno službo kakor kak
ogibalni čuvaj ali prožni obhodnik pri železnici.
Kdo se temu ne smeje! Čuvaja, ki ima na svoji
skrbni tisoče človeških življenj in za milijone kron
blaga, bi se torej ne smelo bolje plačati kakor
cestarja. Državna železniška uprava trdi, da je
že leta 1908 izboljšala čuvajem s tem, da jih je
pomaknila iz 4. v 3. plačilno kategorijo, pri tem
je profitiral vsak za 100 K, pozabila pa je do-
dostaviti, da je z desnico dala vsakemu po 100 K,
z levico pa takoj zaplenila vse doklade, ki so
znašale navadno po 60 K na leto. Povišek je
torej ceniti le na 40 K na leto ali pa na K 3/33

Iz moje odvetniške dobe.

Naslednji dan je došlo pismo na mojega
šefa, ki pa sem ga kot zastopnik smel odpreti,
mi je potrdila izpoved pismonoše kot resnično.

Barbika piše in prosi mojega principala,
da bi se pri njenem očetu za njo zavzel, izprosil
odpuščanje in nujne podpore vsaj 200 forintov.
Z njenim soprogom — (hm, torej res poročena) —
sta na Dunaju in sta zelo srečna, ampak v hudi
denarni zadregi sta itd. itd.

Nesel sem pismo njenim starišem, da vpra-
šam kaj bodeta ukrenila. Pa sem slabo naletel.

Ona ni več moja hči! upil je stari Todorovič
ves divji. Če lakote umrje, ji ne dam niti kraj-
carja! Z Bogom!

Zavržena je od mene, hreščala je mati
vmes. Ne govorite mi več o njej, tisto nesramno
pisanje pa poženite v peč. Pa brez zamere. Z
Bogom!

Meni ni preostajalo drugega, kakor da se
urnih krač vrnem nazaj v pisarno. Razgrnil sem
butaro aktov, da bi se razmislil in pozabil kruto
usodo lepe Barbike.

Komaj pa mine kake pol ure, odpro se
prav tiho vrata in noter pokuka gospa Todorovič,
ki mi namigne k sebi. Moji kolegi tega še opa-
zili niso.

— Tukaj vzemite 200 forintov, ter jih poš-
ljite dekletu. Pa pišite, da ji pošljem ta denar
brez očetove vednosti. Uh, on je strašno razkačen
in ne bo odpustil Barbiki nikoli. Torej storite to,
dragi prijatelj, napram mojemu možu pa molčite
kot grob.

Takoj sem se pripravil, da rešim prijetno
nalogo. Komaj pa začnem pisati, odpro se zopet
vrata in pred mano stoji stari Todorovič. Ustrašil
sem se ga, ker opravičeno sem sumil, da je
doznan, da je bila njegova žena pri meni in mi
izročila denar.

— S čim naj postrežem, gospod Todorovič?

Odprl je listnico in pogljal dva stotaka po
moji mizi s tako jezo, da sta na nasprotni strani
na tla padla.

Tu je denar — dejal je tiho in skoraj
otožno — pošljite ga mojemu otroku, pa molčite,
da moja žena ne zve in mi ne izpraska oči. Kaj
tacega... Pišite Barbiki, da je to zadnja njena
dota in da ji mati nikakor ne bo odpustila le-te
neumnosti.

Stisnil je pesti in s povdarkom dostavil:
Ko bi vsaj koga imel, da bi se nad njim znosil,
tako sem togoten, da se ne strašim krvi. Govorite!
ali ste moj včerajšen ukaz izvršili?

Da, sem že oddal uredništvu uradnega
lista.

Nisem si upal resnice povedati, da se za
njegovo naročilo niti zmenil nisem. Bankovec
20 forintov je še počival v moji miznici. Pred-

na mesec. Kaj pa ti soldi pomagajo, tega ni treba praviti, ko se vendar vse življenjske potrebe podražujejo ne več od dne do dne, ampak skoraj od ure do ure. In teh K 3'33 mesečnega izboljšanja naj reši čuvaja skrbi za njega in njegovo družino in naj stori, da bo lahko čuvaj zadovoljno in veselo opravljal svojo naporno službo?

Taka je torej ta zadeva z zahtevo 17 milijonov kron.

Kako država za svoje delavce skrbi osvetljuje kričeče naslednji slučaj. Po posredovanju poslanca Kemetterja je rajni minister Ebenhoch dal svoječasno izdelati nek statut za delavce v državnem „Wienerwald“ — gozd blizu Dunaja — potom katerega naj bi se uredile bolniške, invalidne in starostne zavarovalne zadeve. Dve leti že čaka ta statut, da se uveljavi in niti zborničen sklep od 20. grudnia 1911 ga ne spravi na dan iz predalov poljedelskega ministrstva. Vse to pa spravijo na podlagi splošne in enake volilne pravice na Dunaj odposlani ljudski zastopniki mirno v svoje žepe in s hlapčevsko ponižnostjo gledajo, kako vlada meče v koš sklepe poslanske zbornice. To pa še ni vse. V nekem drugem eraričnem gozdu se je nedavno zahtevalo od delavcev, naj prenehajo z delom ali pa sprejmo akordno delo. Seveda bi delavci pri tem veliko manj zaslužili in bi bili nazadnje prisiljeni pobrati jo s trebuchom za kruhom, gozdna uprava pa bi na njih mesta poklicala Makedonce. Za domačina ni doma ne dela in ne jela, pač pa je vsega dovolj za tujca. Tudi bogatinu se pri nas dobro godi. Državni lovi se oddajajo za tako smešne cene v najem, da jih najemnik baje lahko za dvakratno ceno odda v podnajem v (nekem slučaju baje za dvajsetkratno ceno).

Pozdraviti je torej bilo, da so zastopniki neodvisne krščanske socialne stranke — poslanci Kemetter in tovariši pri določitvi provizoričnega proračuna za leto 1913 tako v odseku kakor tudi v zbornici vložili in spretno zagovarjali predlog, naj se vpostavi primerna vsota v proračun, s katero naj vlada izpopolni to, kar je najrevnejšim svojim uslužbencem od leta do leta dolžna. Vseh pošteno mislečih zastopnikov sveta dolžnost bi bila, da bi tudi sedaj to enoglasno sprejeli in tako dokazali, da jih je v prvi vrsti nižje ljudstvo poslalo na Dunaj — kapitalisti si znajo že sami pomagati. In ko bi se bile vsote sprejele v provizorij, bi bila vlada vsaj nekoliko prisiljena jih primerno namenu porabiti, tako pa se lahko vselej izgovarja, da nima pokritja. Z isto mirno vestjo, kakor se vtihotaplja v državni proračun podpore raznim kapitalističnim akcijskim družbam, smela bi biti tam tudi postojanka, po kateri hrepeni toliko in toliko državnih revežev.

Načelnikom in voditeljem.

1. Društveni zakonik.

Da ustrežemo mnogim željam, priobčimo nastopno izveček postav o družstvih in shodih, kolikor pridejo pri naših skupinah in plačilnicah v poštev. Tovariši predstojniki in vodje plačilnic naj se po teh navodilih ravna in nise jim bati, da pridejo s postavo navskriž.

včeraj sem šel raje v veselo družbo, ko pa da bi spisoval Todorovičevo izjavo proti njej...

Poslovil se je navidezno potolažen in miren toda zvečer, ravno ko sem se odpravljaj, da oddam dvoje denarnih pisem na Barbiko... je prišel zopet k meni s sklonjeno glavo in ves potr.

Oprostite, zopet Vas nadlegujem, ampak imejte usmiljenje z menoj, tu notri — pokazal je na srce — me nekaj peče, pomagajte mi, dragi prijatelj!

Prosim, prosim, sem vam vselej na razpolago!

Se bi li ne moglo ono pismo preklicati? Katero pismo?

No, ki ste ga odposlali.

Da, da, ki sem ga odposlal, vi mislite ono izjavo v uradni list.

1. Mi imamo politična in nepolitična društva. Politično je društvo tedaj, ako si je po pravilih stavilo nalogo delati in agitirati v prilogi kakoli politični stranki, ki že obstoji ali pa se ustanavlja. Pospeševanje nacionalnih idej in interesov članov pa društvo še nikakor ne znači političnim.

2. Ustanova društva je odvisna od privoljenja državne oblasti (ministrstva za notranje zadeve, deželne namestnije, deželne vlade).

Uloga za privoljenje se vloži pred ustanovitvijo na politično deželno oblast. Priloženih mora biti pet prepisov pravil. Ulogo samo je kolekovati z eno krono vsako polo, priloge pa z 30 vin. vsako polo. Priporoča se, da se uloge osebno izroče proti potrdilu, potom pošte pa kot priporočeno (rekomandirano) pismo.

Pravila naj povedo:

- a) Namen društva, sredstva v dosego namena in odkod in kako se sredstva zbirajo;
- b) Način ustanovitve ali obnovitve društva;
- c) Sedež društva;
- d) Pravice in dolžnosti društvenikov;
- e) Člane društvenega vodstva;
- f) Kaj je potrebno, da so sklepi, spisi in oznaki društva pravoveljavna;
- g) Kako se poravnajo spori, izvirajoči iz društvenih razmer;
- h) Kdo zastopa društvo na zunaj;
- i) Določila o razpustu društva.

3. Ko bi oblast spoznala, da bi bilo društvo državi ali državnemu redu nevarno ali sploh protipostavno, sme ustanovitev prepovedati. Ta prepoved se mora pa izdati štiri tedne po izročitvi oziroma sprejemu vloge pismeno z navedbo razlogov.

4. Ako v teku štirih tednov ni izšla prepoved ali pa če je oblast že poprej odločila, da društva oziroma ustanovitve ne prepoveduje, sme isto pričeti s svojim delovanjem.

5. Zoper prepoved je dopustna pritožba v teku 60 dni na ministrstvo za notranje zadeve.

6. Deželna oblast mora na zahtevo obsto društva uradno potrditi. Tej pritrditvi priložena pravila je kolekovati in sicer prvo polo z 2 vsako naslednjo pa z 1 krono, vrhutega je priložiti še dva izvoda pravil, kolekovanih vsako polo z 30 vinarji. Isto velja tudi pri izpremembah pravil.

7. Vsa ta pravila veljajo tudi za podružnice (naše skupine) in pa zveze več društev.

8. Društveni predstojnik (pri nas predsednik skupine) ima nalogo v treh dneh po dovršenem ustanovnem shodu oz. občnem zboru imena in naslove vseh voljenih odbornikov politični oblasti prve inštanice (v Ljubljani magistrat, drugod okrajno glavarstvo) javiti. Tozadevna pisma so kolekovine prosta.

To si naj prav posebno zapomnijo voditelji onih plačilnic, ki bi se danes ali jutri preosnovali v skupine.

9. Vsako po teh načelih ustanovljeno društvo je upravičeno prirejati javne društvene shode Ne člani ali nepovabljeni osebe nimajo k tem shodom pristopa.

Isto, da, je rekel potihoma. Za stroške mi ni prav nič. Prenagil sem se, ko sem bil jezen, se da objavo še preprečiti?

Bomo videli, poskusiti je treba (zakaj pa ne, ker izjave še sploh spisal in odposlal nisem).

Storite mi to ljubav, vedno bom hvaležen. Stroške le zaračunite, vse bom poplačal. Ne bo hudega, sel na brzojavni urad in brzojavka itd.

Le v e računite, Todorovič ne bo štedil, le brzo uredite, da ne bo prepozno...

Potrudil se bom, kolikor je v moji moči...

Zadovoljen je odšel; jaz pa sem se brez vsake zadrege vsedel za mizo in napisal masten račun.

... Pa še naj kdo trdi, da stariši nimajo srca za svoje otroke, pač pa da ga imajo odvetniki za njih klijente...

2. Zakon o shodih.

1. Vsak društveni shod je najmanj 24 ur poprej, ko se vrši naznaniti politični oblasti. Naznanilo je prosto kolekovine in naj vsebuje: Kraj in čas shoda in če je shod javen. Nastopno podamo vzorec takega naznanila.

Slavno

c. kr. okrajno glavarstvo

v

Podpisano vodstvo skupine „Prometne zveze“ javi, da se vrši dne ob uri ... poldan v prostorih gosp. v št. ... javni društveni shod po § 14. društvenega zakonika s sledečim dnevnim redom:

1.

2. itd.

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo blagovoli to na znanje vzeti.

..... dne 19 ..

N. N. Pečat. N. N.

tajnik. predsednik.

Ker se smejo društvenih shodov (članskih shodov) le člani udeležiti, se priporoča samo le javno shode prirejati, da imej vsak prost dostop. V to kategorijo spadajo tudi popotni shodi. V vsakem slučaju pa smejo govoriti le društveni člani ali nečlani, ki so posebej povabljeni.

Vzorec za naznanilo voditeljev (funkcionarjev) društva.

Slavno

c. kr. okrajno glavarstvo

v

Podpisano vodstvo skupine „Prometne zveze“ vljudio naznanja, da so se na društvenem shodu (občnem zboru) dne v odbor izvolili sledeči gospodje:

Predsednikom: N. N. (ime in značaj);

podpredsednikom: N. N. „ „ „

tajnikom: N. N. „ „ „

blagajnikom: N. N. „ „ „

zaupnikom: N. N. „ „ „

N. N. „ „ „

itd. „ „ „

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo še naproša, da vzame to naznanje.

..... dne 19 ..

N. N. Pečat. N. N.

tajnik. predsednik.

Za vabila k društvenim shodom se priporoča sledeči vzorec:

!! Pozor !!

Krščanski železničarji iz in obližja!

V nedeljo dne 19 .. se vrši v prostorih gosp. N. N. v javni društveni shod pravovarstvenega in podpornega društva „Prometne zveze“.

Dnevni red: 1. poroča N. N.

2. N. N.

3. itd.

Začetek ob ... uri ... poldne.

Krščanski železničarji! Shod je važnega pomena! Pridite torej v obilnem številu.

Vodstvo skupine.

N. N.

predsednik.

2. Društveni shod vodi predsednik sam ali pa njega namestnik.

3. Za red in varstvo zakona je odgovoren društven predsednik oziroma namestnik. Važna sta §§ 15. in 16. nove postave z dne 26. prosinca 1907 (drž. z. št. 18) po katerih je kaznjivo zborovanje ali motiti ali se ga na neopravičeno udeležiti. (Konec prihodnjic.)

Obvestilo

članom plačilnice Prvačina.

V nedeljo, dne 2. marca 1912 se vrši na domu tovariša voditelja

v Dornbergu sestanek

z jako vaznim dnevnim redom. Tovariši, člani, katerim služba količkaj dopušča se prosijo za nesljive udeležbe. Bratski pozdrav!

Dopisi.

Pravi paradiz imajo prožni delavci na dolenjskih železnicah. Zaničevanje, zmerjanje in preklinjanje od strani predpostavljenih so na dnevnem redu. Najbolj žalostno pa je, da se v tem poslu hočejo prav posebno nekateri prožni mojstri ovekovečiti, dasiravno bi morali vedeti, da je železnici marljivih in izkušenih delavcev veliko bolj potreba, kakor pa marsikakega napihnjenca in prevzetneža.

Ker se stare izkušene ljudi poriva v kot in opravlja delo z novinci — seveda ker so cenejši — ni čuda, da se potem dogajajo s'učaji, kakor oni med Mirno pečjo in Rudolfovom dne 31. januarja l. l. Delavci so prevažali na prožnem vozu zemljo iz kamnoloma. Na mestu, kjer proga visi, odpove naenkrat zavora njeno dolžnost in ker so bile tračnice mokre, je naložen voz delavcem ušel proti postaji Rudolfovo. Sreča v nesreči je bila ljudem mila: nobenemu se ni nič zgodilo in tudi vlaka ni bilo ob tem času pričakovati. Delavci so bili — mislili bi vsaj — že zadostno kaznovani, da so morali za vozom teči in ga skoro 5 kilometrov v kreber nazaj pririvati. Pa motite se. Uboge sužnje je bilo seveda treba naznaniti c. kr. progovzdrževalni sekciji in ta je, namesto da bi se vprašala, kdo je v prvi vrsti za dobro orodje odgovoren in zato plačan, ter pravega krivca za ušesa potegnili, kaznovala delovodjo z tri, in delavce vsacega z eno krono. Ne rečemo, da ne bi bil tudi delovodja nekoliko kriv, ako se ni o porabnosti zavore pravočasno in zadostno prepričal, ne upamo si pa trditi, da bi bil milostno uslišan, ko bi svojemu paši pokorno javil, da je kureta za nič in nevarna za življenje delavcev. Dvomimo, če bi bil njega ekselencja gospod železniški minister posebno vzradoščen, ko bi dobil za prebrati dnevnik kakega prožnega delavca s slavne dolenjske proge.

Zanimivo in poučljivo pismo, ki smo ga prejeli, hočemo na tem mestu objaviti in dodati naše misli. Glasi se: „Cenjeni gospod! Prvo Vam prisrčna hvala za prijaznost in Vaš trud. Kar se tiče organizacije ne morem nič storiti, pri nas so sami soc. demokrati. Časopis sem jim dal na upogled in smo se domenili, katera stranka nam bo šla na roko, tiste se bomo oprijeli. Povem pa odkrito moje mnenje, za nas čuva se sploh nič ne naredi. Jaz sem na primer že sam večkrat nabiral denar za delavske in naše odposlance, da so šli na Dunaj in kaj so opravili: za nas nič. No, enkrat se je bralo: Wächter bleib' Wächter. Kako mora imeti potem človek kako zaupanje? Jaz mislim, da bi bilo najbolje, da se ustanovi za nas čuva in pripenjače samostojno društvo, ker višji delajo vedno le za-se. Poglejmo prožne mojstre, čuvaji smo bili vedno z njimi, oni so to svoje dosegli, mi pa zopet nič. Kaj je z našo nočno doklado? Kdo nam bode do česar pripomogel, njegovi pa bomo. — Vas pozdravlja udani ...“

To so odkrite besede, zapisal jih je pošten človek. Vidi se jim pa na prvi pogled, da pisec ni popolnoma poučen o pomenu dobre organizacije, on zamenja organizacijo s stranko. In ker ni sam, ki tako misli in presoja, zato rešujemo potrebo, da se na tem mestu pogovorimo. Naša organizacija „Prometna zveza“ ni nikako politično, ampak popolnoma strokovno društvo, ki stoji na načelih krščanskega socializma. V tem oziru nam pač vsakdo lahko zaupa. Razume se pa, da gremo kot krščanski železničarji tudi za krščansko mislečimi ljudskimi zastopniki in iščemo pri njih za-

slombe. Današnji naš uvodni članek vam pojasnjuje dovolj, da so ravno krščansko - socialni in neodvisni poslanci Kemetter in tovariši bili tisti, ki so v državnem zboru podregali zaradi nočnih doklad čuvajem in pravičnih doklad pripenjačem. Da predlog žalibog ni prodril so krive iste stranke — pa ne organizacije —, ki iščejo denarja za razne podpore kapitalističnim družbam, itd. in če ga treba celo na škodo najrevnejših dobiti. Da predlog ni prodril, s tem še ni rečeno, da vrzimo puško proč pa bežimo, ne, to nas marveč naj pouči: združimo in organizirajmo se v močno armado, da nudimo našim nam naklonjenim parlamentarnim zastopnikom močno artilerijo, nenaklonjenim pa pokažemo, da smo edini in pripravljeni vojevati se eden za vse in vsi za enega. Prijatelj piše, da je že sam večkrat nabiral popotnico za odposlance na Dunaj, ampak vspeha pa le ni hotelo biti nobenega. Radi mu verjamemo in tudi on bo sprevidel, da se je po nepotrebnem žrtvoval, ako mu povemo, da so take posredovalne deputacije dandanes brezpomembne. Odposlanec prosi za svoje tovariše te ali te proge za to in to. Če ga poslušajo je še dobro, če mu hinavsko še kaj obljubijo, je pa že srečno-vesel. Ko odide pa se mu za hrbtom smejejo. Vse kaj družega pa je, ako pride zastopnik kake močne organizacije posredovati in reče: v imenu toliko tisoč železničarjev se prosi, za to in to kategorijo tega in tega. Tisočim trdno združenim možem se meni nič tebi nič v obraz smejeti, si bo pa vsaka uprava pošteno premislila. Na prvi mah pa hrast ne pade, treba je sekati, da teče pôt raz čela in orjak bo moral pasti. Tako tudi pri nas, butajmo neustrašeno ob okamenelo srce in pamet naših uprav in čim več nas bo, tim prej bo zmaga naša. Le na nas je ležeče, da se nam naše srčne želje čim preje izpolnijo in smešno se torej sliši, kdo nam bo pomagal, njegovi pa bomo. Zdi se kakor če bi kdo šel spomladi na vrt in rekel: če bo dobra letina in bo vse prav lepo obrodilo, bom pognojil, prekopal in posejal, drugače pa ne, rajši se postavim v senco in lenarim. Kdor pa ne dela, pa naj tudi ne je.

V št. 3 našega „Glasnika“ je namen in pomen „Prometne zveze“, ki šteje danes nad 10 tisoč članov, v pretežni večini samih nižjih uslužbencev in delavcev, dovolj pojasnjen, da si vsakdo lahko napravi sam sodbo ali se ji naj zaupa ali ne. Prijatelj piše da mu agitacija dela težkoče, ker so vsi socialni demokrati, vendar so se pa domenili čakati, kdo bo zanje kaj naredil, tega se bodo oprijeli? Duša krščanska zakaj in kak soc. demokrat pa si, če še le čakaš, kdo te bo rešil. Potem pa pridi k nam in čakanja bo prej konec, ako nas bo veliko združenih!

Voditeljem skupin in plačilnic!

Po doposlanih Vam treh številkah našega „Glasnika“ ste se že lahko prepričali, da se hoče list truditi, da bode vsaka številka imela trajno veljavo, torej ne samo za tistih 14 dni, dokler ne izide druga. Priporočamo torej vsem našim tovarišem, da prebranih listov ne zavržejo, ampak jih spravljajo v cele letnike skupaj. Marsikoga bo čez leto dni še veselilo pogledati v starejše liste in se prepričati, smo li napredovali ali — kar nas Bog varuj — nazadovali.

Potrebno pa je tudi, da imej vsaka skupina in plačilnica po en popolen letnik spravljen, da se novo vstopivšim članom tudi poznejši čas to in ono lahko pojasni. V ta namen se je upravništvo „Glasnika“ odločilo skupinam dati list za znižano ceno po tri krole na leto. To pa je samo toliko časa mogoče, dokler je še kaj prvih števk na razpolago. Priporočamo torej, da tovariši voditelji skupin in plačilnic naročila takoj priglasiijo z dopisnico. Naročnino bomo pobrali sredi leta, tako da malenkost treh kronic vsak lahko zbere. Došla naročila bodo nam služila v dokaz, kolikor se posamezne skupine in plačilnice zanimajo za razvoj organizacije, ker kdor dandanes svojega glasila ne spoštuje, ceni in povspešuje, ne sme trditi kaj o kulturi.

Razno.

Na znanje. Voditelju plačilnice Novo mesto je poverjena naloga na letošnjem občnem zboru „Prometne zveze“ na Dunaju dne 5. in 6. aprila zastopati vse člane iz proge dolenjskih železnic. Kdor ima kako zadevo, ki naj pridi na dnevni red občnega zbora, naznani jo najkasneje do 25. t. m. voditelju imenovane plačilnice.

Naznanilo. Plačilnica Prvačina naznanja, da ima po naročilu osrednjega odbora „Prometne zveze“ nalogo na letošnjem občnem zboru dne 5. in 6. aprila tudi plačilnice Plava, Podmelec, Podbrdo, Bohinj, Bistrice in Bohinjsko Belo zastopati. Predlogi, ki naj bi prišli na občnem zborovanju na Dunaju na razgovor, naj se naznanijo najkasneje do 25. t. m. vodstvu plačilnice Prvačina.

Zahvala. Člana France Gale in France Rogač sta prejela vsak po 10 kron podpore, za kar se vodstvu „Prometne zveze“ prisrčno zahvalujeta.

Nesreča na železnici nam je ugrabila vrlega tovariša — večletnega člana „Prometne zveze“, skupine Zidani most. Prožni delavec Martin Suhadolčan je 30. januarja opoldan šel iz Rimskih toplic proti Zidanemu mostu v delo. Nasproti mu je pripeljal tovorni vlak št. 828, kateremu se je izognil na levi tir. Po tem tiru pa je privozil osobni vlak št. 75 iz Celja. Strojvodja osebnega vlaka je sicer dajal varnostni signal, a bilo je žalibog že prepozno. Suhadolčan je ob ropotanju tovrnega vlaka vse preslišal; stroj osebnega vlaka ga je zagrabil in popolnoma raztrgal. Revež je ostavil žalujočo ženo in več nepreskrbljenih otročičev. Bodi mu zemljica lahka!

Shod železničarjev — članov „Prometne zveze“ na Dolenjskem. V nedeljo dne 9. t. m. se je vršil ob razmeroma prav dobri udeležbi na Grosupljem naznanjeni železničarski shod, na katerem je v daljšem izbranem govoru g. urednik Ivan Gostinčar pojasnil pomen dobre organizacije, zlasti za nižje sloje železniških uslužbencev in delavcev. Poljuden, z dobrimi primerami prepojen govor so zborovalci z navdušenjem poslušali in odobraval. Drugi govornik tov. Kolesa iz Ljubljane je zbranim obrazložil pravi pomen strokovnega časopisa kot izobraževalno in bojno sredstvo. Z dobrim časopisom v roki se je lažje braniti sovražnika — zatiralca, ker javnost je neusmiljen sodnik. Dober strokovni časopis pa je tudi najboljši agitačni pripomoček, ako se ga umno izrablja. Govornik je navzoče bodril na delo za dobro stvar, za marljivo čitanje lista in za njega razširjanje. K izvajanjem naslednjega govornika tovariša Šmuc-a se še povrnemo. — Istočasno, ko se je na Grosupljem vršil shod pomilovanja vrednih zatirancev, se je baje v Trebnjem nekomu hudo „kovcalo“. Pa se nam prav nič ne smili!

Poslanec Schuhmeier umorjen. Dunaj, 12. februarja. Včeraj ob pol 11. zvečer se je pripeljalo na dunajski severni kolodvor večje število udeležencev nekega socialnodemokratskega shoda v Stockerau-u, na katerem je govoril znani soc. dem. poslanec Schuhmeier. Pri izhodu kolodvora je neki Pavel Kunschak sprožil na Schuhmeierja strel z besedami: To je moje maščevanje. Poslanec je bil zadet v glavo in je kmalu izdihnil. Ko se je razburjeno občinstvo navalilo nad napadovalca, je ta držeč v roki revolver kričal: „Kaj hočete od mene? Jaz se bom že sam policiji izročil. Jaz sem se maščeval! Kakor divjo zver me je ta človek preganjal, izgubil sem že vse svoje malo premoženje, moral sem od tovarne do tovarne, povsod so me pa pregnali.“ Kovinar Kunschak je bil pred leti zaposlen v tovarni Siemens & Schuckert, a sodrugi so izposlovali, da je bil odpuščen, ker ni trobil v njih rog. Ovadil je dva terorista sodišču, ki sta bila tudi na dva meseca ričeta obsojena. Sedaj so ga še začeli tudi zasledovati, kamor je prišel, povsod so ga bojkotirali, da mu ni bilo ostati in tako je postal nesrečni mož zločinoc po zaslugi onih, katerim žalibog dajejo delodajalci povsod največjo potuho. Obžalovati je čin obupanega človeka, še bolj pa je obžalovanja vredno, da jih tudi ta krvavi čin

ne bo veliko spametoval, da bi obrnili tej rdeči klikli enkrat za vselej hrbet. Prav iz naše bližine imamo dokaz, kako so sodrugi zoper nekega jim neljubega tovariša izdali ferman, da 1. bojkot vsakemu, ki bi imel z njegovimi otročiči usmiljenje, 2. bojkot vsakemu, ki bi mu prodal le čašico mleka in 3. bojkot vsakemu, kdor bi ga vzel v delo. Vspričo takega početja in terorizma bi samo vprašali: Ali v Avstriji res ni zakonov in oblasti zoper to vrsto ljudi?

Kaj nam socijalnodemokratska „železničarska pratika“ pove? Nobene bukvice niso tak lepe, ko je rdeči „Železničarski koledar“ za leto 1913. Po večini je napolnjen z bombastičnimi agitatoričnimi članki in izkazi, ki pa niso samo za sodruge ampak tudi za druge manj domišljave ljudi poučni. Koncem l. 1911 je baje bilo 59.470 članov, od l. 1899 do konca l. 1911 so jih naložili 179.444, iz česar sledi da jih je v istem času ubežalo 119.974. Med zvestimi jih je baje med drugimi 1756 Slovencev.

Rudeč „Eisenbahner“ št. 31 od 1. novembra l. 1912 pa opisuje stanje članov nekoliko drugače. On pravi: V teku zadnjih 7 let je organizacija pridobila 130.930 članov, zgubila pa 96.890 članov. Ostane torej 34.111. Če je torej res, da je bilo koncem decembra 1911, kakor zgoraj navedeno 59.470 članov, tedaj se jih je od 1. januarja pa do 1. novembra 1912 nič manj kakor 25.359 spametovalo in jim hrbet pokazalo.

Rdeča „Arbeiterca“ z dne 14. decembra l. 1908 pripoveduje, da šteje organizacija med svojimi člani 51.852 železničarjev, pratika za leto 1912 pa pravi o najlepših dohodkih leta 1909 ki so znašali K 484.696'42. Vsak član plača na mesec K 1'20, torej je bilo resnično samo le približno 33.659 plačujočih sodr gov organiziranih; kaj je z ostalimi? Mogoče, da jih še na svetu ni bilo. Iz teh podatkov se razvidi, kako slepo se dajo sodrugi za nos vleči. Samo da se jim predlože velikanske številke, pa verjamejo brezpogojno v moč soc. demokracije. Siromaki zapeljani!

Da pa je rdeča pratika povsem popolna, vsebuje tudi podatke o „papeževi gardi“ in navaja 8272 dobrodelnih pod duhovnim vodstvom stoječih zavodov, ki si gotovo nobeden od njih ne želi socijaldemokratskega pokroviteljstva. 2000 navedenih otroških zavetšč govori živo besedo o delovanju „papeževe garde“, ki pa ne zahteva tolikih žrtev, kakor garda rdečih obersodrugov, kakor kaže nastopno poročilo: „Kaj je 17. september 1911 delavcem prinesel“. Radi dogodkov 17. septembra in naslednjih dni leta 1911 je bilo pri dunajski deželni sodnji in pri okrajni sodnji v Josefstadtu (7 dunajski okraj) 82 oseb radi hudodelstva z ječo in 91 oseb radi pregreškov in prestopkov kaznovanih. Kazni hudodelcev znašajo skupaj 51 let, 3 mesece in 23 dni, in one pregrešnikov in prestopnikov pa 10 mesecev. Pa vam pratikar še vzdihuje: Mesto kruha dobe siromaki fižol, mesto stanovanja ječo. Da, da, ali pa povzročitelji onih „dogodkov“ niso vedli, kaj jih čaka, ali pa jim je bilo le na tem, da „črne premagajo“. Nadalje poroča rdeča pratika tudi o naraščanju zločincev v Nemčiji in dostavlja, da bi s socialno in stanovanjsko politiko ter s pocenenjem žita zelo protiuplivalo. Res pa je bolj, da dokler bo mladina begala od dela z dežele v industrijska mesta, se tudi zbog vsej „modernej izobrazbi“ ne bo nič pomagalo.

Pratikar ve tudi povedati o bogatincih v Avstriji in o civilnih listah vladarjev, ki pa so po večinoma neresnične (tudi pri našem cesarju). Ve tudi koliko kilometrov železnic imamo, koliko je pri železnicah osebja zaposlenega in koliko imajo železnice izdatkov, dohodkov in čistega dobička — slednje zopet skrajno neresnično. Samo o nekom rudeč pratikar pošteno molči, in to so judje. — Zato pa bodi naša naloga judom nič prizanesti, naj imajo rdeči sodrugi veselje pri tem, da jih zagovarjajo in ščitijo.

Za stradajoče stavkujoče delavce v Vevčah se je nabralo na shodu „Prometne zveze“ na Grosupljem v nedeljo dne 9. februarja t. l. v gostilni g. Košaka K 3'50.

Neodvisni krščansko socijalni poslanci pri glasovanju o zahtevah državnih uslužbencev. 17milijonski predlog poslancev pl. Pantza in Kemetterja je imel namen spraviti v proračun postavko, s katero bi vlada zamogla zahtevam železničarjev, delavcev državnih podjetij, poštini uslužbencem in pogodbenim uradnikom ustreči. V proračunskem odseku je, kakor znano, ta predlog po zaslugi nemških nacionalcov, nemških kršč. socijalcev in poljskega kluba propadel in je bil zato od poslanca pl. Pantza prijavljen kot manjšinski predlog. Od Tomšikovega predloga se razlikuje toliko, da je Tomšik poštne uslužbenke in pogodbene uradnike izpustil. Pri razpravi v zbornici je pl. Pantz svoj predlog z vso njemu lastno spretnostjo utemeljeval in prav posebno poudaril potrebe državnih železničarjev in delavcev državnih podjetij. Pri glasovanju je manjšinski predlog propadel. Storila se je pri glasovanju pa tudi napaka proti pravilniku. Glasovalo se je poprej o Tomšikovem predlogu, da siceravno je oni pl. Pantza bil obsežnejši in bi moral priti prvi na glasovanje. Glasovalo se je po imenih. Tomšikov predlog so odklonili nemški nacionalsci, krščanski socijalsci izvzemši tri, Poljaki in Rumuni. Kljub kršenju poslovnika so poslanci pl. Pantz, Kemetter in Neunteufel glasovali za ta predlog. Nato se je glasovalo o Pantzovem predlogu. Zopet so vsi zgoraj imenovani glasovali proti, od kršč. socijalcev je zaostal samo še le eden. Pripomnjeno bodi, da so Slovenci glasovali za predloge. Kakor je pl. Pantz že v svojem utemeljevalnem govoru napovedal, so on, Kemetter in Neunteufel od tod naprej glasovali proti celokupnemu proračunu in ostali pri besedi tudi v 3. branju. Postopanje teh treh mož se razlikuje od nastopa socijalnih demokratov precej jasno. Sociji so namreč že prej, predno se je izrekla usoda o manjšinskih predlogih proti proračunu glasovali, torej tudi proti lastnemu predlogu zato pa so ponižno glasovali za nujnost tretjega branja, ter tako pomagali vladi iz precepa. Dobili so pa za njih „šviga-švaga“ politiko tudi takoj plačilo: poslanci vseh strank so jih neprikrito zasmejovali.

Avstrijska poštna hranilnica. Letos 12. januarja je bilo 30 let, odkar obstoji v Avstriji poštna hranilnica, ki se je ustanovila po zgledu angleške. Angleži imajo enak zavod že od leta 1861. sem, ki je začetkoma obrestoval vloge po 2½%. Ženjalni prvi ravnatelj avstrijske poštne hranilnice Juri Coh je takoj v prvem štadiju njene obstoja upeljal čekovni in žiro-promet, potom katerega se je olajšalo vplačevanje in izplačevanje. Vspeh je bil sijajen in poštna hranilnica je danes gospodar denarnega prometa. Kmalu za Avstrijo je sledila Ogrska državna polovica in nazadnje Bosna. Naša hranilnica ima prometno pogodbo z nemškim poštno-čekovnim uradom in z nemško banko, tako da se denarni promet med obema državama lahko potom poštno-hranilničnih položnic izvršuje. Zelo važno, da siceravno morda malo znano, je tudi, da se vsi državni vrednostni papirji lahko pri poštini hranilnicah naroče in kupijo, katere pa ona na željo strank brezplačno shrani, dočim banke nekaj provizije zahtevajo. Akoravno že na višku stoječa, upamo, da se poštna hranilnica v splošen ljudski blagor v bodočem desetletju še bolj spopolni in razširi.

Mažarski judje. V Budimpešti je izšlo dvoje knjig, z jako zanimivo vsebino. Prva knjiga je statistika ogrskih mest, druga pa poročilo ogrskega statističnega urada za leto 1911. Knjigi nam podaste jako zanimive podatke o židih na Mažarskem. Po zadnjem ljudskem štetju leta 1910 živi pod krono sv. Štefana — izvzemši Hrvaško in Slavonijo 911.175 ali 5% vsega prebivalstva judov. 335.162 jih stanuje po mestih, ostali del pa po deželi. Leta 1911. so imeli judje 563 občin in 1808 filijalk, po katerih je delovalo 416 rabincev (judovskih popov) z 1324 pomočniki. V istem letu se je sklenilo 7590 judovskih zakonov, izmed teh 395 z drugoverci. Porodilo se je 24.735 Izakov. K naši veri je prestopilo 473 judov, do-

čim se je pojudio 113 kristjanov. Po poklicu so večinoma trgovci, pa tudi v druge stanove se povsod vsiljujejo. Tako najdemo med učenjaki in pisatelji 179%, med časnikarji 396%, med umetniki 20% in med igralci 20%. Abrahamov.

Ali ste že pridobili „Prometne zveze“ kakega novega člana?

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3 na voglu Židovske ulice. Naročila po meri točno in priznana dobro.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami **Maček & Ko.** v Ljubljani, Franca Josipa c. 3. Založniki c. kr. priv. južne železnice. Solidna postrežba! Najnižje cene!

H. SUTTNER Glavni trg št. 25 Sv. Petra cesta 8 **LJUBLJANA** priporoča svojo največjo zalogo priznana najboljših **švicarskih ur** z znamko „IKO“ in „ZENITH“. Najzmernejše cene. Postrežba točna.

Velika zaloga modernih slamnikov. **Klobuke, cilindre in čepice** v najnov. fasonah in v veliki izbiri priporoča **Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.** Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Pozor pri nakupu!

Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne preze trdke

Ivan Ravnihar, urar Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44. Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Anton Rojina, Ljubljana Kolodvorska ulica Pohošteno in stavbno mizarstvo.

JULIJA ŠTOR Ljubljana, Prešernova ul. 5 velika zaloga

F. L. POPPER ČEVLJEV najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.